

Cursusnaam:

Participatief actieonderzoek (PAR/PAO)

Doel en inhoud van de cursus

ZonMw en gezondheidsfondsen stellen steeds vaker als eis dat het onderzoeksvoorstel tot stand is gekomen na overleg met patiënten en/of burgers, aansluit bij hun kennisvragen en –behoeften en ook de uitvoering zoveel mogelijk met patiënten en burgers plaats vindt. NWO stelt dat onderzoek impact dient te hebben voorbij de academie, dus relevant is voor en in de praktijk of concrete input levert ten behoeve van beleidsvorming. Dit stelt onderzoekers in de gezondheidszorg voor nieuwe uitdagingen en vragen. Bijvoorbeeld: Hoe kan worden samengewerkt met patiënten en ervaringsdeskundigen bij de totstandkoming van een onderzoeksvoorstel en waar in de empirische cyclus van onderzoek is participatie mogelijk? Welke mate van participatie en zeggenschap is passend in onderzoek. En hoe bereik je samen maatschappelijke impact?

Participatief actieonderzoek (PAR) kent een lange intellectuele traditie, met theorievorming, kwaliteits- en handelingskaders die behulpzaam zijn voor onderzoekers in de gezondheidszorg. Het gaat in PAR om onderzoek *met en voor* de praktijk en mensen wiens leven of werk onderwerp van studie is. Het doel van PAR is om mensen meer persoonlijk en wederzijds inzicht te geven, zodat zij verstrekt worden (empowerment) en collectief actie kunnen nemen om hun lokale praktijk te veranderen. PAR verbindt verschillende typen kennis (waaronder ervaringskennis en professionele praktijkkennis) en kan nieuwe kennis en inzichten genereren. Co-creëren, reflecteren, leren en evalueren zijn in PAR onlosmakelijk verbonden.

In deze cursus staan we stil bij zowel fundamentele, theoretische en praktische vragen zodat je aan de slag kunt met deze onderzoeksbenadering. We besteden aandacht aan de onderliggende principes en waarden, theoretische achtergrond, kwaliteitscriteria en ethiek van PAR en de invloed van de (organisatorische) context op het proces en de uitkomsten. Voorts is volop aandacht voor alle stappen in het proces van participatief actieonderzoek, zoals participatieve methoden van dataverzameling, analyse en evaluatie.

De cursus omvat naast hoorcolleges en werkgroepen verschillende creatieve werkvormen en oefeningen. Praktische voorbeelden illustreren hoe PAR in de context van zorg en welzijn, en met verschillende doelgroepen (bv kinderen, ouderen, chronisch zieken, mensen met beperkingen) uitgevoerd kan worden. De cursus duurt vier dagen. De eerste drie dagen zijn aaneengeschaald en bieden de basis om zelf met PAR aan de slag te gaan. Er is één terugkomdag waarin de deelnemers vanuit hun eigen ervaringen met PAR vragen kunnen inbrengen en gezamenlijk onder leiding van de docenten meer in de diepte op vraagstukken in kunnen gaan waar zij in de praktijk tegenaan lopen.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- Basisprincipes van PAR, achtergronden, relevantie
- Epistemologie: perspectief op kennis en kennisproductie, epistemic (in)justice
- Rol van de onderzoeker/onderzoekten, partnerschapsrelaties
- Dialoog, communicatieve ruimte, krachtgericht werken
- Ethiek en kwaliteitscriteria
- Fasen in het proces: van begin tot einde organiseren en co-creëren
- Collectieve actie, empowerment en verandering
- Invloed en dynamiek vanuit de (organisatorische) context
- Participatieve methoden van dataverzameling en –analyse
- Reflectie en evaluatie ten behoeve van verandering en impact

Werkvormen

Hoorcolleges, werkgroepen, creatieve werkvormen en oefeningen

Huiswerkopdracht

We werken met huiswerkopdrachten welke aansluiten bij het eigen onderzoeksveld.

Essay

Het is mogelijk om een aanvullend essay te schrijven over een PAR gerelateerd vraagstuk. Dit essay bestaat uit 6000 woorden en zal gesuperviseerd worden door het docententeam. Het inleveren van een essay is niet verplicht, en levert 1 ECTS (extra) op.

Docenten/coördinator

Dr. C. Dedding, Associate Professor Participatie en Diversiteit
Afdeling Ethiek, Recht en Humaniora (EHR), Amsterdam UMC, locatie VUmc

Dr. Nicole Goedhart,
Afdeling Ethiek, Recht en Humaniora (EHR), Amsterdam UMC, locatie VUmc

Drs Saskia Duijs
Afdeling Ethiek, Recht en Humaniora (EHR), Amsterdam UMC, locatie VUmc

Programma /Rooster

De cursus bestaat uit drie cursUSDagen. Elk dagdeel omvat een hoorcollege en een werkgroep.

Onderwerpen dag 1:

- Basisprincipes van PAR
- Achtergrond van PAR
- Epistemologie en Opstarten van PAR proces (met wie en hoe?)
- Impact, reflectie en evaluatie

Onderwerpen dag 2:

- Gezamenlijke probleemconstructie
- Opstellen onderzoeksvragen en doelen
- Organiseren van PAR
- Rollen van en relaties tussen de onderzoeker en onderzochten
- Rapportage, implementatie en disseminatie

Onderwerpen dag 3

- Data-collectie/generatie en het engageren van deelnemers
- Participatieve methoden, wo creatieve methoden zoals photovoice
- Data-analyse ofwel sense making
- Kwaliteitscriteria

Onderwerpen dag 4:

- Collectieve actie, empowerment
- Verandering en transformatie, en (organisatie)context
- Ethiek van PAR en morele dilemma's
- Afronden en/of continueren proces en samenwerkingsrelaties

Leerdoelen

Aan het einde van de cursus participatief actieonderzoek is de cursist in staat om:

1. de kenmerken en basisprincipes van PAR te benoemen en te positioneren tov van praktijkonderzoek, kwalitatief en kwantitatief onderzoek;
2. een beargumenteerde keuze te maken voor PAR;
3. de fasen in het proces te doorzien en te anticiperen op de valkuilen in het proces;
4. te reflecteren op de eigen rol, en samenwerking met diegene die het onderzoek betreft;
5. zelfstandig het PAR proces uit te voeren;
6. de bevindingen op de juiste wijze te interpreteren, rapporteren en dissemineren.

Ingangseisen en doelgroep

Doelgroep

De cursus is bestemd voor personen die belangstelling hebben om PAR uit te voeren of dit al doen maar meer theoretische onderbouwing zoeken. Dit kunnen studenten zijn maar ook werkers in de gezondheidszorg of sociaal domein.

Ingangseisen

Voor het volgen van deze cursus is vereist dat de cursus 'Kwalitatief onderzoek in de praktijk van de gezondheidszorg' (EpidM) is gevolgd. Indien u deze cursus niet heeft gevolgd maar wel van mening bent dat u over deze kennis beschikt op grond van andere cursussen/opleiding/ervaring, dan dient u een schriftelijke motivatie direct bij uw aanmelding mee te sturen. De cursuscoördinator beoordeelt op grond hiervan of u aan de cursus kan deelnemen.

Cursusmateriaal en literatuur

Cursisten ontvangen op de eerste cursusdag een reader met de hand-outs van de dia's die bij de hoorcolleges worden gebruikt en opdrachten voor de werkgroepen. Er wordt gewerkt met het boek '*Participatory Research for Health and Social Well-Being*' (Abma et al., 2019). Daarnaast ligt er op de leestafel een stapel aan materiaal. Per deelnemer zal relevante verdere literatuur aangereikt worden, zoals '*Kinderen en jongeren actief in wetenschappelijk onderzoek*' (Dedding, Jurrius, Moonen & Rutjes, 2013) voor onderzoekers die participatief met kinderen werken, of '*Actieonderzoek. Principes van verandering in zorg en welzijn*' van Lieshout, Jacobs en Cardiff (2017) voor onderzoekers die PAR onderzoek doen met professionals in de zorg en/of welzijn.